

On the basis of methodological, psychological and pedagogical aspects of professional culture of health workers proved its moral and ethical component, revealed its role in the development of professional and ethical qualities of future physicians. Found out the requirements for professional and ethical culture of health workers and found interdependence professional culture and professional ethics in the formation of professional and ethical culture healthcare professional.

Key words: medical education, professional and ethical culture, health worker, ethics, bioethics.

УДК 371.13:372
ББК 74р 30–215.7

Надія Лазарович

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано особливості професійної підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання. Обґрунтовано ефективність використання змішаної форми навчання для студентів спеціальності “дошкільна освіта”. Охарактеризовано основні умови успішного використання дистанційного навчання для підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: інформаційний простір, дистанційне навчання, інформаційні технології (ІТ), дошкільна освіта, особистісно-психологічні особливості, навчально-методичні особливості.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток суспільства, поява і широке застосування електронних інформаційних ресурсів в спілкуванні, в інтеграції у світовий простір, дозволяють використовувати інформаційні технології і в якості засобу навчання. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу – механізми, що зачіпають основні напрямки модернізації освітньої системи. С.Сисоева зазначає, що модернізація освіти виявляється у пошуку нових шляхів розвитку освітніх систем; розробці і експериментальній перевірці моделей випереджувального розвитку навчальних закладів відповідно до розвитку суспільства; знаходженні рівноваги, оптимального співвідношення між “ринковістю” освіти і її головним завданням – навчанням, вихованням, розвитком особистості, підготовкою її до життя у сучасному суспільстві, які неможливо реалізувати виключно за ринковими критеріями [5]. Природно, що на сучасному етапі актуальним є впровадження у ВНЗ дистанційних освітніх програм, як ефективного засобу навчання, уможливлення здобуття професійного фаху в різних кутках країни та за її межами з подальшим працевлаштуванням.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Провідні напрямки та принципи ефективності професійної підготовки майбутніх вихователів наголошуються в Законах України “Про дошкільну освіту”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Коментарі до Базового компонента дошкільної освіти в Україні, зокрема в Національній доктрині розвитку освіти України зазначається, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних ІТ, які забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти,

підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [2].

У Положенні про дистанційну освіту в Україні зазначається, що під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Дистанційне навчання перш за все це організація роботи з навчальними матеріалами в такому режимі й обсязі, який підходить безпосередньо студенту, з послідовним виконанням контрольних-діагностичних завдань і випускної роботи, а також підтримкою у всіх питаннях з боку викладача-координатора, що і забезпечує планомірне засвоєння знань [1].

Аналіз впровадження дистанційного навчання в освітню практику українськими педагогами засвідчує, що оволодіння західними методиками неминуче відбувається в специфічній формі, і українські новітні педагогічні технології на сучасному їх розвитку характеризуються рядом відмінностей

Найбільш важливими компонентами освіти, а особливо дошкільної є: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, формування практичних вмінь у студентів здійснювати навчально-виховний процес в ДНЗ, індивідуальний підхід до дітей, вправлення та інтеграція у методичних розробках, тощо.

Формування цілей статті. Мета даної статті – дослідження особливостей впровадження технології дистанційного навчання у освітній простір майбутнього фахівця дошкільної освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Впровадження дистанційного навчання у освітній простір підготовки фахівця дошкільного начального закладу зумовлена можливістю навчатися дистанційно, не обмежуючи удосконалюватися в професійній діяльності під час роботи. Мовиться про слухачів-студентів, які працюють вихователями, або мають дотичну до спеціальної дошкільної педагогічної освіти, тобто організація навчального процесу під час курсів підвищення кваліфікації, в інститутах післядипломної освіти. Водночас, варто зауважити і про недоліки дистанційного навчання, серед яких: відсутність безпосереднього спілкування викладача і реципієнта, студенти не завжди само дисципліновані, свідомі і самостійні, проблематичність у постійному доступі до джерел інформації, нестача практичних вмінь.

Дослідження передового вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо організації дистанційного навчання дозволяє виокремити основні особливості у підготовці майбутніх вихователів (особистісно-психологічні та навчально-методичні).

Основою в навчально-пізнавальній діяльності є психологічні процеси особистості, яких необхідно дотримуватися, враховуючи при цьому специфіку дистанційного навчання, що кардинально підвищує інтерактивність освітнього процесу. Але, як і будь-яка нова форма навчання, дистанційна, теж вимагає створення психологічної бази, задля ефективності навчального процесу [4].

Електронні версії підручників, що стали основою для створення дистанційних курсів, як і традиційні підручники, не вирішують проблеми самостійної діяльності студентів в одержанні знань. Ці програмні продукти тільки створюють так зване віртуальне навчальне середовище, в якому і проходить дистанційне навчання.

Виникають такі психологічні проблеми, як відсутність досвіду самостійної роботи (насамперед, для студентів першого курсу), недостатня воляова саморегуляція, вплив групових установок тощо.

Тому розроблювачам курсів для студентів спеціальності дошкільна освіта варто звернути особливу увагу на необхідність детального планування навчальної діяльності, її організації, чітких цілей і практичних завдань. Від змісту матеріалу, що визначає структуру й рівень пізнавальних інтересів (загальних або спеціальних) значною мірою залежить ефективність навчального процесу студентів.

Пізнавальні процеси студентів безпосередньо впливають на засвоєння навчального матеріалу, тому розробляючи навчально-методичні матеріали для дистанційного навчання, необхідно брати до уваги психологічні закономірності сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також практичні вміння студентів. Врахування цих особливостей сприяє підвищенню рівня сприйняття інформації й засвоєння навчального матеріалу в системі дистанційного освіти.

Варто зазначити, що психологічний комфорт в процесі навчання досягається зворотним зв'язком між студентом і викладачем, тобто в міжособистісному спілкуванні процес обміну інформацією начебто подвоюється, з'являється нова психологічна перешкода на шляху адекватної передачі інформації між партнерами цього спілкування – комунікативний бар'єр. Якщо такий бар'єр виникає, то інформація спотворюється або змінюється її зміст і тоді комунікативний бар'єр може перерости у бар'єр відносин [4]. Отже, інформація, що надходить до реципієнта, впливає на його поведінку, мислення, установку акцентувати увагу на розвитку здібностей, самостійно працювати з інформацією. Таким чином, особистісні характеристики викладачів у системі ДН мають важливе значення для забезпечення відповідного, психологічного комфорту студентам.

Ще одним із важливих аспектів навчання є мотивація (зовнішня і внутрішня). Визначальними мотивами самостійної діяльності можуть виступати навчально-пізнавальні й професійні мотиви, а стимулами можуть бути інтереси, відповідальність, страх відрахування тощо. Різні за змістом мотиви по-різному впливають на якість навчальної діяльності.

Інший показник мотивації до електронного навчання – зручність, яку воно пропонує (наприклад, можливість пройти курс навчання практично в будь-який момент і практично в будь-якому місці). Це значно легше, ніж намагатися включити процес навчання в щільний графік зайнятості.

Дистанційні курси пропонують студентові елементи керування, які неможливо реалізувати при підготовці у звичайному режимі (аудиторні заняття). Електронне навчання дає змогу студентові проходити весь курс у власному темпі. Це дозволяє уникати пропусків у процесі вивчення, у випадках, якщо студент повинен відірватися від курсу через зовнішні проблеми або просто не вловлює зміст сказаного викладачем. Психологічно, елемент “власний темп” – одна з тих особливостей, що робить дистанційне навчання таким ефективним [4].

Важливою умовою дистанційного навчання є підготовка педагогічних кадрів, здатних дотримуватись академічних стандартів якості. Цей процес створення дистанційних програм навчання передбачає: повне дотримання академічних стандартів; визначення мінімальних академічних потреб програми, опис цих потреб таким чином, щоб вони були зрозумілими потенційним студентам; розгляд стратегій підсумкового тестування, включаючи визначення того, як воно впливає на результати навчання у рамках програми чи модуль; опис відношень між стратегіями

навчання, поставленими завданнями і очікуваними результатами; упровадження процесу контролю за якістю основних компонентів складеної програми.

Проаналізувавши передовий досвід означеної проблеми найбільш ефективною для підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти вбачаємо у напрямку змішаного навчання. Під змішаним навчанням прийнято розуміти об'єднання формальних засобів навчання (роботи в аудиторіях, організації педагогічної практики в ДНЗ, вивчення теоретичного матеріалу) з неформальними, (тестування, обговоренням за допомогою електронної пошти й інтернет-конференцій) [2].

Змішана модель навчання – це модель використання розподілених інформаційно-освітніх ресурсів в стаціонарному навчанні із застосуванням елементів асинхронного й синхронного ДН. Практикується як елемент стаціонарного навчання при проведенні аудиторних занять і в самостійній роботі студентів [4]. Тобто змішане навчання уособлює переваги дистанційного навчання й виключає його недоліки.

Цілі навчання при змішаній формі залишаються незмінними, змінюються засоби й методи їх досягнення. Нові можливості з'являються у системі контролю знань: використання контролюючих систем у поєднанні із традиційними методами. Змішане навчання об'єднує найрізноманітніші методи, як традиційні, так і інтерактивні: лекційні лабораторні, комп'ютерні презентації, комп'ютерне навчання й навчання через Інтернет.

Очевидно, що, при впровадженні в навчальний процес сучасних методів навчання, можна значно підвищити його якість, зробити більш гнучким, стимулювати студентів до самостійної роботи.

Висновки. Таким чином, дистанційне навчання за своїми характеристиками відрізняється від традиційного. Підготовка до використання дистанційних навчальних курсів повинна починатися із глибокого аналізу: цілей навчання, дидактичних можливостей нових технологій передачі навчальної інформації, вимог до технологій дистанційного навчання; враховувати вік та рівень знань слухачів-студентів, особливостей фахових спеціальностей, конкретних навчальних дисциплін.

1. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навчальний посібник. 3-є вид. / За ред. В.М.Кухаренка. – Харків: НТУ “ХП”, “Торсінг”, 2002. – 320 с.
2. Кремень В.Г. Дистанційна освіта — перспективний шлях розв'язання сучасних проблем розвитку професійної освіти // Вісник академії дистанційної освіти. – 2003. – № 1. – С. 9.
3. Положення про дистанційне навчання / Наказ МОН № 466 від 25.04.13 року. – Електронний ресурс – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/print/.
4. Сисоева С.О., Осадчий В.В., Осадча К.П. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика. – навч.-метод.посібник. – Київ; Мелітополь: ТОВ “Видавничий будинок ММД”, 2011. – 280 с.
5. Сисоева С.О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект // Неперервна професійна освіта: Теорія і практика. – Випуск III-IV. – 2003. – С. 81.

The paper analyzes the features of professional training of pre-school education in distance learning. The efficiency of the use of a mixed form of education for students of “early childhood education”. Describes the main conditions for successful use of distance learning for the training of future teachers.

Key words: *information space, distance learning, information technology (IT), early childhood education, personal and psychological characteristics, educational features*